

ANTONSSON ÖBERG ADVOKATER

Till
Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Stockholm den 31 augusti 2023

Mål nr M 4845-23, överklagande av Länsstyrelsens i Stockholm beslut den 13 juni 2023 (ärendebeteckning 505-65017-2021) angående Nacka kommuns beslut den 10 april 2019 om förbud för verksamhet avseende stenkross mm i Gungviken, Nacka kommun

Undertecknade anmäler sig härmed som ombud för Saltsjö-Duvnäs Fastighetsägareförening, Pontus Lesse, Anna Skarborg, Birgitta Uhrström, Patrik Smith och ABC Seglarskola AB, gemensamt Klagandena. Fullmakter bifogas. Enligt uppgift har det tidigare ombudet, advokat Inger Byman, avträtt sitt uppdrag.

1. Justering och komplettering av yrkanden

Klagandena justerar sina yrkanden enligt följande.

- a. Klagandena yrkar i första hand att Mark- och miljödomstolen upphäver länsstyrelsens beslut och återförvisar ärendet till länsstyrelsen för fortsatt handläggning.
- b. Klagandena yrkar i andra hand att Mark- och miljödomstolen med ändring av länsstyrelsens beslut fastställer kommunens beslut.

2. Rättsliga grunder i korthet

Utan att begränsa de omständigheter som åberopas av Klagandena anger Klagandena de rättsliga grunderna för yrkandena i korthet enligt följande.

ANTONSSON ÖBERG ADVOKATER HB

Box 815, 101 36 Stockholm

1. (Avseende yrkande a.) Klagandena har inför länsstyrelsens beslut anfört ett antal omständigheter avseende ändrade förhållanden och förutsättningar för den anmälda verksamheten. De ändrade förhållandena och förutsättningarna har betydelse för prövningen av den anmälda verksamheten. Länsstyrelsen har enligt vad som framgår av det nu överklagade beslutet valt att inte kommunicera yttrandet med motparten och att inte beakta de ändrade förhållandena och förutsättningarna vid sitt beslut. Detta strider dels mot kravet på saklighet enligt objektivitetsprincipen i förvaltningslagens 5 §, dels mot kravet på kommunikation enligt 25 § förvaltningslagen, och innebär att länsstyrelsen inte uppfyllt sin utredningsskyldighet i 23 § förvaltningslagen. I enlighet med instansordningsprincipen bör Mark- och miljödomstolen ("MMD") inte pröva dessa omständigheter som första instans, varför ärendet ska återförvisas till länsstyrelsen.
2. (Avseende yrkande a.) Klagandena har inför länsstyrelsens bägge beslut, den 18 december 2019 och det nu överklagade beslutet, anfört att den anmälda verksamheten är tillståndspliktig enligt andra bestämmelser i miljöprövningsförordningen ("MPF") än den bestämmelse i MPF (29 kap. 40 §) som prövades i MMD och i Mark- och miljööverdomstolen ("MÖD") i samband med överprövningen av länsstyrelsens beslut 2019. Trots att länsstyrelsen i sitt beslut 2019 angav att verksamheten kunde vara tillståndspliktig enligt andra bestämmelser än MPF 29 kap. 40, och trots att MMD i sin dom 2021 i M 528-20 uttryckligen angav att länsstyrelsen efter återförvisning skulle hantera frågan om tillståndsplikt på annan grund, förefaller länsstyrelsen i sitt beslut inte ha gjort någon bedömning av om verksamheten omfattas av tillståndsplikt. Länsstyrelsen har i vart fall inte motiverat vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande. Enligt Klagandena strider även detta mot saklighetsrequisitet i objektivitetsprincipen och innebär att kravet på utredningsskyldighet och motivering av beslut inte är uppfyllt. MMD bör enligt instansordningsprincipen inte pröva dessa omständigheter som första instans, varför ärendet ska återförvisas till länsstyrelsen.
3. (Avseende yrkande a.) Länsstyrelsen har inte gjort någon självständig lokaliseringsskövning. Ärendet ska därför återförvisas till länsstyrelsen.
4. (Avseende yrkande b.) Länsstyrelsen har felaktigt bedömt att den anmälda verksamheten inte ska förbjudas. Enligt Klagandena föreligger grund för att förbjuda verksamheten dels på de grunder Klagandena anfört i här bifogade yttranden¹, dels vad kommunen anförde i sitt beslut den 10 april 2019, särskilt med beaktande av de ändrade förhållandena. Vidare föreligger grund för att förbjuda verksamheten med hänsyn till att verksamheten utgör en tillståndspliktig B-verksamhet enligt endera av miljöprövningsförordningen 29 kap. 34 (verksamhetskod 90.131), 42 (verksamhetskod 90.70) respektive 48 §§ (verksamhetskod 90.30).

¹ Bilagorna 1-5

3. Åberopade omständigheter

Klagandena åberopar samtliga omständigheter som framgår av bifogade skrivelser (bilagorna 1-5) och vad som anförs nedan. Det noteras särskilt att Klagandena i ett yttrande till länsstyrelsen den 2 mars 2023 anförde ett antal omständigheter avseende ändrade förhållanden och förutsättningar för den av Skanska anmälda stenkrossen.

a. Länsstyrelsen har brustit i sin handläggning och ärendet ska återförvisas

Ändrade förhållanden och förutsättningar

Klagandena angav i yttrande till länsstyrelsen den 2 mars 2023 ett antal omständigheter avseende ändrade förhållanden och förutsättningar för den av Skanska anmälda stenkrossen. Som framgår av yttrandet gäller de nya omständigheterna väsentliga förändringar i sakförhållandena avseende bland annat den mängd bergmaterial från tunnelbaneutbyggnaden som behöver omhändertas för bearbetning, uppkomsten av andra anläggningar för bearbetning av bergmaterialet och transportmöjligheterna på Saltsjöbadsleden. Förändringarna påverkar på ett avgörande sätt prövningen av bland annat behovet av den anmälda verksamheten och lokaliseringen av denna, (se nedan om avsaknad av behov och bristande lokaliseringsprövning).

Av länsstyrelsens beslut framgår att länsstyrelsen valde att inte kommunicera yttrandet med motparten, se sidan 2 under ”Övrigt”. Av länsstyrelsens motivering till beslutet (sidan 2) framgår vidare att länsstyrelsen begränsat sin prövning till Nacka kommuns beslut den 10 april 2019 och ”om nämnden haft fog för att förbjuda den anmälda verksamheten i enlighet med de skäl som nämnden angivit i sitt beslut”. Länsstyrelsen har vid sitt beslut uppenbarligen valt att inte beakta de ändrade förhållandena och förutsättningarna som anförts av Klagandena. Det är nära nog oundvikligt att förhållandena ändras under den tid en miljöprövning pågår och enligt Klagandena borde länsstyrelsen ha prövat även de nya omständigheterna, både därför att de förts in i ärendet av sakägare och som ett utflöde av länsstyrelsens utredningsskyldighet. (Se även om nya omständigheter under rubriken ”*Det saknas behov av verksamheten*” nedan).

Enligt Klagandena strider detta mot kravet på saklighet enligt objektivitetsprincipen (5 § förvaltningslagen) och mot länsstyrelsens utredningsskyldighet i 23 § förvaltningslagen. Länsstyrelsen har således begått ett väsentligt fel under handläggningen. I enlighet med förvaltningsprocessrättsliga grunder bör MMD enligt instansordningsprincipen inte pröva dessa omständigheter som första instans utan återförvisa ärendet till länsstyrelsen.

Den anmälda verksamheten kräver tillstånd

Klagandena anförde inför länsstyrelsens beslut den 18 december 2019 och det nu överklagade beslutet, att den anmälda verksamheten är tillståndspliktig enligt flera bestämmelser i miljöprövningsförordningen (”MPF”) utöver den bestämmelse i MPF 29 kap. 40 § som prövades i MMD i samband med överprövningen av länsstyrelsens beslut 2019. Klagandena hänvisar bland annat till vad som anfördes av Klagandena angående tillståndsplikt enligt MPF 29 kap. 34, 42 och 48 §§ i yttrandet till MMD den 24 juni 2020 i mål 528-20 p. 17–21 (det till länsstyrelsen

återförvisade målet) och i Klagandenas yttrande till länsstyrelsen den 2 mars 2023. I tillägg till det som anges där konstaterar Klagandena att Naturvårdsverket i skrivelsen ”Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål” (2022-05-31) framhåller att en mättad marknad kan leda till långa lagringstider för entreprenadberg, vilket talar för att mängden avfall vid något tillfälle kommer att vara mer än 30 000 ton.²

Länsstyrelsen angav i sitt beslut 2019 att verksamheten kunde vara tillståndspliktig enligt andra bestämmelser än MPF 29 kap. 40 § och pekade som exempel på att tillståndsplikt kunde föreligga enligt MPF 29 kap. 42 och 48 §§ (se länsstyrelsens beslut den 18 december 2019 sidan 12). MMD angav i sin dom 2021 i M 528-20 uttryckligen att dess prövning inte omfattade frågan huruvida tillståndsplikt förelåg på annan grund än enligt MPF 29 kap. 40 § och att bland annat den frågan skulle hanteras av länsstyrelsen inom ramen för den fortsatta handläggningen.

I det överklagade beslutet anger länsstyrelsen att myndigheten har att godta MMD:s bedömning i det enskilda fallet om det inte finns särskilda skäl som talar emot detta. Vidare anger länsstyrelsen att man i beslutet inte tar ställning till huruvida de (av Skanska) angivna verksamhetskoderna är fortsatt tillämpliga. Enligt Klagandena förefaller länsstyrelsen i sitt beslut inte ha gjort någon självständig bedömning av om verksamheten omfattas av tillståndsplikt enligt andra bestämmelser i MPF än 29 kap. 40 §. Enligt Klagandena strider detta mot objektivitetsprincipen och innebär att länsstyrelsen inte uppfyllt sin utredningsskyldighet. Länsstyrelsen har sålunda även i detta avseende begått ett väsentligt fel under handläggningen. I enlighet med instansordningsprincipen bör MMD inte pröva dessa omständigheter som första instans, varför ärendet ska återförvisas till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har inte gjort någon lokaliseringsprövning

Bolaget har bevisbördan för påståendet att den sökta verksamhetens lokalisering uppfyller kraven i MB 2 kap 6 §. Vid bedömningen av om en plats uppnår ändamålet för verksamheten med minsta intrång och olägenhet, saknar det betydelse huruvida den sökta verksamheten är anmälningspliktig eller tillståndspliktig. Beviskravet på bolaget är detsamma.

I det överklagade beslutet under rubriken ”Lokaliseringens lämplighet”, kommer länsstyrelsen till slutsatsen att de aktuella områdena i och för sig är särskilt skyddsvärda, men att verksamheten inte är olämplig eller att den skulle medföra sådana olägenheter att den ska förbjudas. Frågan om den valda platsen är den bäst lämpade prövas således inte i detta avsnitt.

Den påföljande rubriken ”Lokaliseringsprövning” rör bolagets redovisning av alternativa platser. Domstolen menar att Skanska redovisat alternativa platser och att bolaget anser att Gungviken är den mest lämpade. Länsstyrelsen konstaterar att verksamheten endast är anmälningspliktig och att kravet på utredning om alternativa platser därmed är uppfyllt. Trots rubrikvalet gör således länsstyrelsen inte heller här en självständig prövning av om kravet i MB 2 kap 6 § är uppfyllt eller

² NVV:s skrivelse s. 58 f, bifogas som bilaga 6

ej. Länsstyrelsen har blandat ihop utredningskraven i MB 6 kap med kravet på bästa lokalisering. Då kravet på bästa lokalisering således inte är prövat, ska ärendet återförvisas till länsstyrelsen.

b. Domstolen ska fastställa kommunens beslut

Det saknas behov av verksamheten

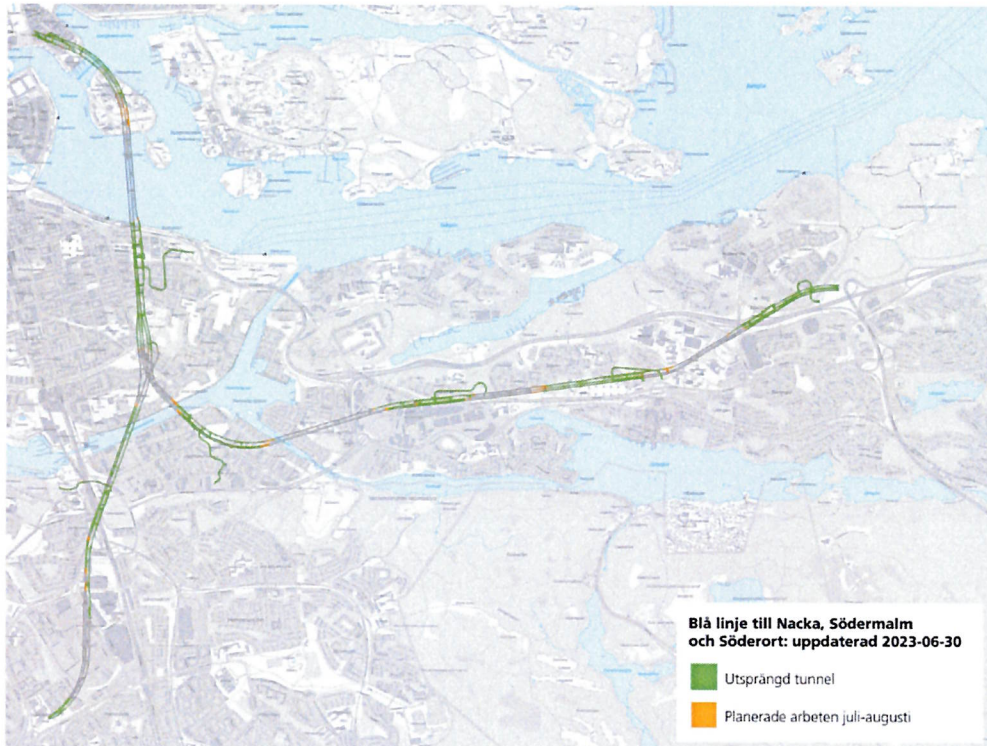
Skanska uppger att den anmälda krossverksamheten har sitt huvudsakliga syfte att ta hand om krossat berg från tunnelbanebygget till Nacka. I sitt informationsblad om den nya tunnelbanan från mars 2023 beskriver Stockholms Stad projektet med följande karta.³

Region Stockholms ”Framtidskarta” av den 30 juni 2023 nedan, visar i grönt hur långt tunneln är utsprängd inför sommarsemestrarna i år:⁴

³ [chrome-extension://efaidnbmninnibpcjpcglclefindmkaj/https://nyatunnelbanan.se/wp-content/uploads/2023/02/Bygginfo_Sickla-Jarla_2023_webb.pdf](https://nyatunnelbanan.se/wp-content/uploads/2023/02/Bygginfo_Sickla-Jarla_2023_webb.pdf)

⁴ <https://nyatunnelbanan.se/wp-content/uploads/2023/03/Framdriftskarta-Nacka-Sodermalm-Soderort.png>

Utbyggnaden av den blå tunnelbanelinjen till Nacka påbörjades år 2020 med utsprängning för arbetstunnlar. Region Stockholms tidplan för den blå linjen till Nacka beskriver därefter att utsprängningen för spårtunnlar påbörjades år 2021.⁵ Enligt regionen beräknas tunnelarna vara klara år 2024. I Region Stockholms informationsfolder från februari 2023, sidorna 4 och 5, framgår att station Nacka (Nacka Forum) och tunnelarbetet öster om Nacka Forum snart är färdigsprängda.⁶

⁵ <https://nyatunnelbanan.se/nacka/tidplan/>

⁶ https://nyatunnelbanan.se/wp-content/uploads/2023/01/Bygginfo_Nacka_2023jan_webb.pdf

berget från tunnelbanebygget. Genom att förlägga stenkrossen i nära anslutning till de pågående tunnelarbetena, hänvisar bolaget till att transportererna skulle vara korta och CO2-avtrycket därmed litet.

Bolaget har valt att framhärda i att en stenkrossverksamhet med en årlig hantering av 600.000 ton massor endast skulle vara anmälningspliktig, och presenterat en anmälan som alltfjämt saknar erforderlig information för att kunna hanteras av kommun, länsstyrelse och domstolar. Av dessa skäl är det svårt att se hur den anmälda verksamheten skulle kunna komma igång i närtid. Då utgrävningen av tunnlar och stationer i Nacka är inne i sitt slutskede, kommer den anmälda stenkrossen knappast att kunna nyttjas till att hantera bergmassor från utgrävningarna för tunnelbanan i Nacka. Utbyggnaden av den södra delen av tunnelbanan kommer att pågå betydligt längre, men ligger avsevärt närmare Skanskas anläggning i Skrubba. Därmed finns det inte några bärande skäl till att förlägga en stenkrossverksamhet i Gungviken.

Överträdelse av översiktsplanen

Den aktuella översiktsplanen benämner verksamhetsområde A som ”natur och större rekreatiomsområden”. Länsstyrelsen menar att översiktsplanens innehåll inte kan tillmätas så stor betydelse att den utgör tillräcklig grund för att förbjuda verksamheten. Detta motiverar länsstyrelsen bl.a. med att verksamheten endast är planerad att fortgå under ca 10 års tid.

Miljöfarliga verksamheter är ofta tidsbegränsade, i vart fall när de bedrivs med tillstånd. Verksamhet på plats fortgår emellertid allt som oftast efter att denna tid löpt ut, antingen i oförändrad form eller som följdverksamhet. Som motiv nämns då regelmässigt att platsen är lämplig då den redan är kraftigt påverkad. Den aktuella verksamheten kommer sålunda med stor sannolikhet att medföra omfattande störningar även efter den angivna 10-årsperioden. En översiktsplan är till för att skapa ett långsiktigt ramverk för ett visst geografiskt område. Länsstyrelsens påstående att översiktsplanen inte ska tillmätas betydelse, bl.a. beroende på att den anmälda verksamheten är tidsbegränsad, saknar därmed verklighetsförankring.⁸

Området som fideikommiss

Klagandena noterar att markägaren, Erstavik fideikommissaktiebolag, år 2018 ansökte till regeringen om att få bilda fideikommissaktiebolag istället för att avveckla fideikommisset. Länsstyrelsen i Stockholm yttrade sig över ansökan (dnr 407-5703-2018) och framhöll att Erstavik utgör ett synnerligen betydelsefullt grönområde med en mängd upplevelsevärden som orördhet, känsla av storskog och variationsrikedom och att många människor utnyttjar områdets spår och stigar. Av yttrandet framgår att Erstaviksområdet enligt regionplan RUF5 utgör en värdekärna i den regionala gröstrukturen.

⁸ Se bilaga 3, punkterna 27-33

Även Naturvårdsverket yttrade sig över Erstavik fideikommissbos ansökan.⁹ NVV konstaterade att Nacka kommun och Erstavik har ett avtal om skötsel och nyttjande av området för att främja allmänhetens tillgång till det och bedömde att området är betydelsefullt för framtida generationer och att det är av allmänt intresse att egendomen fortsättningsvis hålls samman.

Nacka kommun tillstyrkte också att fideikommissen skulle få vara kvar som ett fideikommissaktiebolag eftersom det förväntades vara till fördel sett till områdets betydelse som rekreationsområde och för friluftslivet. Av tjänsteskrivelsen framgår att Erstavik är ett av de största sammanhängande grönområdena i Stockholms närhet och därför av stor betydelse för hela regionens invånare. Det har stor betydelse som rekreationsområde, inte bara för nackabor, utan för hela regionens invånare, med över en miljon besökare per år. Regeringen beslutade den 11 april 2019 att ge Erstaviks fideikommissbo tillstånd att bilda ett fideikommissaktiebolag i stället för att avvecklas, med hänvisning till att det från allmän synpunkt var önskvärt att hålla egendomen samman pga. egendomens betydande naturvårdsvärden och kulturhistoriska värden.¹⁰

Buller

Vid bedömning av om buller kan accepteras eller ej är det den totala bullernivån som ska fastställas. Som tidigare nämnts tar bullerutredningen dock inte hänsyn till det sammanvägda bullret från samtliga bullerkällor i området. Skanska har därmed inte visat vilka bullernivåer som omgivningen skulle komma att drabbas av om bolagets anmälda verksamhet blev verklighet. Mot bakgrund av att Skanskas anmälda stenkross ensamt skulle ligga på gränsen för att överskrida riktvärdena för buller är denna brist av särskilt stor betydelse.¹¹

Placeringen av stenkross på ett berg invid vattnet medför att ljud från verksamheten kommer att spridas över mycket stora områden. Stenkrossen skulle därmed förändra tillvaron för många människor i omkringliggande bostadsområden såsom Fiskarhöjden, Sågtorp, Östervik, Saltsjö-Duvnäs, Fisksätra, Tollare och Lännersta.

I den anmälda verksamheten ingår borrhning och krossning av bergmassor. Skanska har inte presenterat vilken utrustning bullerutredningen utgått från att bolaget ska använda. Av nedanstående utdrag ur rapporten ”Best Available Technique, Buller från bergtäkter”,¹² framgår exempelvis att ljudeffekten från olika borrhingar varierar mellan 121 och 130 dBA.

⁹ dnr 01285-18

¹⁰ Ju2018/02788/L2

¹¹ Se bilaga 3, punkterna 45-54

¹² Utdrag bifogas som bilaga 7

Tabell 6. Ljudeffektnivå Borrriggar avsedda för bl.a. borrhning i bergtäkter

Leverantör	Modell	Typ	Ljudeffektnivå LwA, dBA
Atlas Copco	FlexiRoc D50	Sänkhammare	128
Atlas Copco	FlexiRoc D55	Sänkhammare	128
Atlas Copco	FlexiRoc T50	Topphammare	130
Atlas Copco	PowerRoc T25	Topphammare	121
Atlas Copco	PowerRoc T30	Topphammare	121
Atlas Copco	PowerRoc T35	Topphammare	124
Atlas Copco	SmartRoc T35	Topphammare	127
Atlas Copco	SmartRoc T40	Topphammare	127
Sandvik	DX 680	Topphammare	124

Inte heller förefaller Skanska ha tagit med de nybyggda husen i Tollare i utredningen. Då helt nödvändig information således saknas i bullerutredningen, kan den inte läggas till grund för bedömningen av vilket buller som den anmälda verksamheten skulle komma att orsaka.

Utsläpp i vatten

Att förlägga underdimensionerade reningsanläggningar på ett berg i anslutning till ett belastat vatten, är inte framsynt och kommer att leda till att orenat vatten leds ut i Skurusundet och till de brunnar som ligger i anslutning till området. Verksamheten riskerar därför en betydande negativ påverkan på vattenkvaliteten både i grundvatten och i Skurusundet.¹³

Weserdomens försämringsförbud innebär att verksamheter som riskerar att försämra statusen för en ytvattenförekomst inte får tillåtas. I tidigare ingivna yttranden har Klagandena visat på att kväveutsläppen från en stenkrossverksamhet ligger på mellan 0,3 och 2,7 g/ton bergmassa och att Skanska valt att presentera utsläppen från den anmälda verksamheten just till den allra lägsta nivån 0,3 g/ton. Då en utförlig utredning och motivering saknas, strider antagandet mot försiktighetsprincipen. Redan denna lägsta nivå medför dock ett tillskott av kväve till Skurusundet på 16%, vilket skulle vara en betydande ökning och därmed äventyra vattenförekomstens statusklassning.

Skanska påstår sig kunna ta bort 50% av kväveföroreningarna. Detta förefaller vara ett överdrivet positivt antagande då Koviks reningsanläggning endast lyckas rena 20-40%.

Som tidigare anförts utgör sedimentationsdammen vattenverksamhet för vilken det krävs tillstånd enligt MB 11 kap. 3 och 9 §§. Då sådant saknas ska verksamheten inte tillåtas. Dessutom innebär de översilningsområden som Skanska planerar ”anläggning av våtmarker”, vilket är anmälningspliktigt enligt 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet.

Innehållet i massorna

¹³ Se bilaga 3, punkterna 62-71

I Naturvårdsverkets skrivelse ”Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål” (2022-05-31),¹⁴ redovisas att både entreprenörer och tillsynsmyndigheter har framfört att osäkerheten om vad massorna innehåller är stor. Så länge massorna uteslutande skulle utgöras av sprängsten från tunnelbanebygget, är risken mindre för att andra än inerta massor skulle tillföras stenkrossen i Gungviken. Som nämnts är detta arbete emellertid snart avslutat. Det finns därför anledning att utgå från att massorna som tillförs stenkrossen skulle komma från helt andra entreprenader och därmed innehålla andra beståndsdelar än sprängsten (med rester av sprängmaterial). Dessa massor är erfarenhetsmässigt mycket svåra att undersöka, annat än genom stickprovskontroller. Risken är därmed påtaglig att immissionerna från verksamheten skulle bli betydligt större än vad Skanska påstått.

Damning

Länsstyrelsen konstaterar att Skanska kommer att behöva arbeta aktivt med dammbekämpning med tanke på den olämpliga lokaliseringen på ett berg. Hur vattenbegjutning ska gå till under den kalla årstiden har Skanska inte redovisat.¹⁵ Det är därmed alltjämt oklart hur mycket omgivningen skulle komma att påverkas av damm från den anmälda verksamheten.

Olämplig plats

Sammanfattningsvis är platsen olämplig. Verksamhetsområdet ligger på en höjd nära till bostäder. Det saknas naturliga barriärer som begränsar påverkan på omgivningen i form av damm och oljud.¹⁶ Dagens bergsrygg mot Duvnäsvisken, utan belysning eller bebyggelse, avser Skanska att belysa och använda för att stapla containrar mot vattnet. Det bör särskilt understrykas att bevarat mörker är viktigt för de fladdermöss som förekommer i området. Vidare skulle verksamheten innebära ingrepp i värdefulla naturområden, anläggas över ett biotopskyddsområde och strida mot riksintresset i miljöbalkens 4 kapitel.¹⁷ I sitt beslut bortsåg länsstyrelsen helt från påverkan på anslutande riksintresseområden. Såväl Skurusundet som Duvnäsvisken omfattas av såväl 3 kap. 6 § som 4 kap. 2 § MB och åtnjuter därmed ett särskilt högt skydd mot exploateringsåtgärder.

I sammanhanget kan konstateras att Nacka kommun har identifierat Kovik som den plats som är lämplig för bergmaterialåtervinning inom kommunen; en verksamhet som erhållit ett lagakraftvunnet tillstånd.

¹⁴ Bilaga 6 s. 53 f och s. 59

¹⁵ Se bilaga 3, punkterna 55-57

¹⁶ Se bilaga 1, punkterna 5-9

¹⁷ Se bilaga 3, punkterna 35-44

Transportfrågan är inte löst

Väglagens 39 § föreskriver att en enskild körväg inte får anslutas till en allmän väg utan väghållningsmyndighetens tillstånd. Väghållningsmyndigheten ska enligt paragrafens 2 stycke bl.a. pröva om den tilltänkta åtgärden är lämplig med hänsyn till trafiksäkerheten och framkomligheten på den allmänna vägen. Om föreskrifter om åtgärder för att begränsa eller motverka skada eller olägenhet på människors hälsa eller omgivningen eller andra åtgärder till skydd för miljön inte är tillräckliga, kan tillstånd enligt 52 § vägras.

Enligt Trafikverket får en ny utfart till en allmän väg inte försämra framkomligheten på den allmänna vägen. Trafikverket framhåller att det bara är i undantagsfall som tillstånd ges för nya utfarter till Europavägar, riksvägar och vissa större länsvägar. Orsaken till detta är att dessa vägar ofta är mycket trafikerade med höga krav på trafiksäkerhet och framkomlighet som kan vara svårt att klara om det finns utfarter.¹⁸

Den transportlösning som bolaget redovisat innefattar på- och avfartsramper till och från Saltsjöbadsleden. Vägen var tidigare en länsväg men det ändrades när vägunderhållet togs över av Nacka kommun. Saltsjöbadsleden är därmed en av Sveriges få kommunala motorvägar. Den är dock till sin storlek, funktion och historik att jämföra med en länsväg.

Saltsjöbadsleden i närheten av de planerade på- och avfarterna

Härutöver kommer transporter att inledningsvis ledas via förskolan Krabban. Enligt Skanska kommer bolaget att ”föra en dialog med personal på förskolan, innan arbete påbörjas.”. Mot bakgrund av svårigheterna med att få väghållningsmyndighetens tillstånd att ansluta på- och avfarter till Saltsjöbadsleden och av att det alltjämt inte är utrett hur transporter ska hanteras

¹⁸ <https://www.trafikverket.se/e-tjanster/ansok-om/ansok-om-ny-eller-andrad-utfart/>

runt förskolan, är det högst oklart i vilken utsträckning den av Skanska planerade transportlösning verkligen är realiserbar. För att lastbilarna ska kunna köra in på den tänkta avfarten måste kommunens avfart mot Fisksätra byggas om till en rondell. Rondellen skulle hamna några tiotals meter från skolbyggnaden men även mycket nära de befintliga bostäderna i Fiskarhöjden. Avfarten respektive påfarten har nyligen renoverats till en kostnad av 25 miljoner trots att kommunen är medveten om Skanskas önskemål, vilket ytterligare talar för att det inte kommer att ges tillstånd.

MÖD:s mål M 13523-19 avsåg en ansökan om brytning av 900.000 ton kalksten per år vid Klintehamn på Gotland. En bärande fråga i målet var hur sökanden tänkte sig hantera transporten av de brutna bergmassorna till den närliggande hamnen och/eller till kunder på ön.

I dom av den 14 januari 2022 konstaterade MÖD att transportererna till och från täkten utgjorde följdföretag till den sökta verksamheten och att de därför skulle beaktas vid prövningen. Då MÖD, i avsaknad av information om en tydligt realiserbar transportlösning, ansåg att det inte gick att överblicka vilka konsekvenser den tunga trafiken till och från täkten riskerade att medföra, konstaterade domstolen att tillstånd inte kunde ges.

Skanskas anmälda verksamhet innefattar så mycket som 180 tunga fordonsrörelser per dag som ska av respektive på Saltsjöbadsleden. I likhet med Klintehamnsmålet är transportfrågan i det här aktuella målet inte löst. Tvärt om talar mycket för att sökanden inte kommer att få tillstånd till att ansluta en transportväg för sina tunga transporter upp på och av från den fyrfiliga Saltsjöbadsleden. Påfarten av lastbilar med över 30 ton tung last riskerar att skapa så pass stora problem för trafik, hälsa och miljö att den av bolaget presenterade lösningen framstår som ogenomtänkt. Då en realiserbar transportlösning inte har presenterats, ska MMD förbjuda den anmälda verksamheten.

Den anmälda verksamheten utgör en tillståndspliktig B-verksamhet

Som anförts ovan gör Klagandena gällande att den anmälda verksamheten är tillståndspliktig enligt MPF 29 kap. 34, 42 och 48 §§. Klagandena hänvisar särskilt till vad man anförde i yttrandet till MMD den 24 juni 2020 i mål 528-20. Klagandena framhåller beträffande tillståndsplikt enligt 29 kap. 34 § särskilt att den påverkan på vattnet i Duvnäsvisken och på grundvattnet som enligt vad som framkommit i ärendet kan uppkomma inte kan anses ringa. Den anmälda verksamheten är därmed tillståndspliktig. I vart fall är den påverkan som kan uppstå inte tillräckligt utredd.

Som ovan

Johan Öberg

johan.oberg@aoadvokater.se

Tfn 0733-908982

Göran Antonsson

goran.antonsson@aoadvokater.se

Tfn 0701-443 890

Bifogas

6 st fullmakter

Bilaga 1 - Till Nacka kommun 2019-02-19 i ärende M 18-1442

Bilaga 2 - Till Länsstyrelsen Stockholm 2019-11-10 i ärende 24128-2019

Bilaga 3 - Till mark- och miljödomstolen 2020-06-24 i mål M 528-20

Bilaga 4 - Till mark- och miljööverdomstolen 2021-06-18 i mål M 4072-21

Bilaga 5 - Till Länsstyrelsen Stockholm 2023-03-02 i ärende 505-65017-2021

Bilaga 6 – Utdrag ur NVVs rapport ”Hantering av schaktmassor och annat naturligt förekommande material som kan användas för anläggningsändamål”

Bilaga 7 - Utdrag ur ”Best Available Technique - Buller från bergtäkter”, ÅF Ljud och Vibrationer 2013